



**ТЕМА: ЯК ПОВ'ЯЗАНІ  
ІСТОРІЯ І ПРОСТІР**

## Очікувані результати

- розрізняти умовні позначки на історичній карті;
- знаходити на карті територію України, її столицю, місто, область, де вони народились чи живуть;
- коментувати текст підручника під час читання і складати запитання до нього.

# План уроку

- 1. Чому історію називають подорожжю в часі та просторі.*
- 2. Як з'явилися карти і навіщо вони потрібні.*
- 3. Про що можна довідатися з історичних карт.*

# Словникова робота

**Історична карта** – це карта, яка відображає події, що відбувалися на певній території у різні етапи її історичного розвитку.



Німецькою мовою це слово означає «зразок» або «оригінал», грецькою — «папірус для письма». Сьогодні карта — це посібник для вивчення історії, географії та інших наук. А зараз з'ясуємо, які ж бувають карти.

## КАРТИ

П  
О  
Л  
І  
Т  
И  
Ч  
Н  
І

Г  
Е  
О  
Г  
Р  
А  
Ф  
І  
Ч  
Н  
І

І  
С  
Т  
О  
Р  
И  
Ч  
Н  
І

Е  
К  
О  
Н  
О  
М  
І  
Ч  
Н  
І

С  
И  
Н  
О  
П  
Т  
И  
Ч  
Н  
І

Історична карта містить багато цікавої інформації, але розповість вона її тільки тим, хто навчиться читати карту. Для цього кожна карта має легенду карти.

***Легенда карти*** — умовні позначки, за допомогою яких можна прочитати історичну карту.

Легенда повинна містити всі використані на карті умовні позначки, які мають бути розташовані в такому порядку, щоб упродовж читання легенди можна було скласти уявлення про зміст карти, не дивлячись на неї. Зображення позначок у легенді і на карті повинні бути однаковими.

- **Перед роботою з настінною картою добре вивчіть таку саму карту в атласі, підручнику;**
- **При роботі з настінною картою необхідно стояти ліворуч від карти, у правій руці тримаючи указку.**



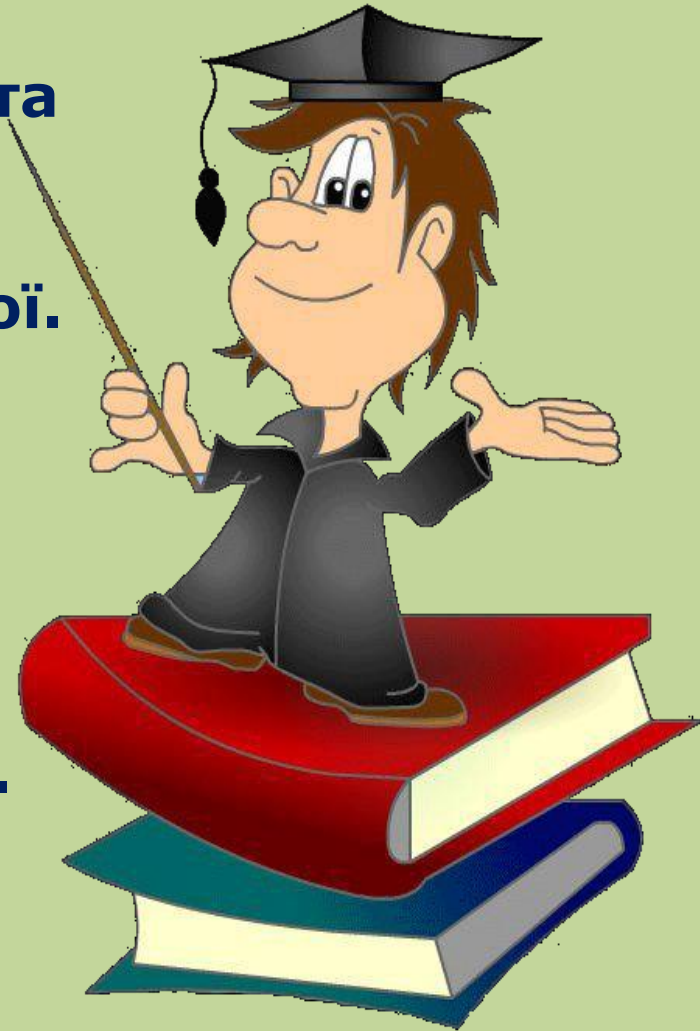
*Перш ніж далі працювати,  
треба нам відпочивати.*





# Правила роботи з історичною картою

1. За кольорами відрізняють одну територію від іншої.
2. Штриховкою позначають події та явища, що пов'язані з певною територією. Приміром, перехід району від однієї держави до іншої.
3. Місця битв позначають перехрещеною зброєю.
4. Стрілками позначають пересування військ і народів.
5. Кордони держав, інші межі позначають кольоровими лініями.
6. Міста позначають кружечками, квадратами або малюнками.



**Розгляньте стародавню і фізичну карти Європи.  
Обговоріть у парах, що в них спільного, а що-відмінного.**





**1. Що означає колір на історичній карті? Знайдіть кордони держав.**

**2. Як позначаються міста, столиці, річки, рух військ?**

# Чи знаєш ти?

- Які види історичних карт ви знаєте?
- Знайти кордони держав.
- Що означає колір на історичній карті?
- Як позначають міста, столиці, річки, рух військ?

# Домашнє завдання

- **Опрацювати матеріал підручника параграф 3.**

